

HFS-nätverkets temagrupperns uppföljning av 2021

HFS-nätverket organiserar tolv temagrupper som bedriver utvecklingsarbete inom sina respektive områden. Temagrupperna skriver varje år en handlingsplan för sitt arbete, som sedan följs upp vid årets slut. I det här dokumentet finns temagruppernas uppföljning av 2021 års handlingsplaner samlade.

Innehållsförteckning

Temagrupp: Levnadsvanor	2
Alkoholprevention	2
Fysisk aktivitet	3
Matvanor.....	4
Tobaksprevention	5
Temagrupp: Hälsöfrämjande arbetsplats.....	6
Temagrupp: Hälsöfrämjande primärvård	7
Temagrupp: Fysiska och psykosociala miljöer	8
Temagrupp: Riktade hälsosamtal	9
Temagrupp: Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.....	10
Temagrupp: Psykisk hälsa.....	11

Temagrupp: Levnadsvanor

Mål	Resultat	Analys
Alkoholprevention		
Regionerna kommer tillsammans och samordnat uppmärksamma befolkningen på alkoholens påverkan på hälsan.	Gruppen har tagit fram material som ligger tillgängligt i samarbetsrummet och som används ute i regionerna.	Bra att få material att plocka av till den egna regionen.
Säkerställa att det hälsofrämjande perspektivet och innebörden av riskbruk finns med i informationen kring alkohol på 1177.se	Kontakt har tagits med kontaktperson på 1177.	Texten har omarbetat av 1177 och har numera även inriktning riskbruk, alkohol och hälsa.
Fortsatt stödja implementeringen av alkoholfri operation	Gruppen har delgivit varandra skrivna riktlinjer, PPT mm.	Fortsätter arbetet 2022
Uppmärksamma äldres riskbruk av alkohol	Gruppen har delgivit varande PPT. Påbörjade arbete med broschyr detta lades ner av olika anledningar.	Fortsätter arbetet 2022
Ökad tydligheten om temagruppernas uppdrag och syfte i förhållande till Nationell kunskapsstyrning.	Temagruppernas syfte har klargjort i HFS gemensamma forum och detta har sen vidarebefordrats och diskuterats i gruppen. Olika rollers uppdrag i temagruppen har definierats och nya medlemmar får genomgång innan de kommer in i gruppen. Malin Skogström har fungerat som länk mellan temagruppen och kunskapsstyrningen.	Ökad tydlighet har uppnåtts i gruppen. Gruppen har fått flera nya medlemmar som nu lättare kommer in i arbetet.

Fysisk aktivitet

Uppnä kunskapsstyrning	Medlemmar från temagruppen har funnits representerade i NPO Levnadsvanor och NAG Levnadsvanor. Flera temagrupsmedlemmar deltar i regionala och lokala programområden och arbetsgrupper inom området Levnadsvanor.	Temagruppen har varit aktiv i framtagandet av Vårdprogram Levnadsvanor som bollplank och bidragit med synpunkter.
Följa registrering av FaR	Sammanställning av regionernas FaR-föreskrivning är framtagen och diskuterad i gruppen.	Socialstyrelsens data har kompletterats med ytterligare data från några regioner.
Kartläggning av hinder för att använda FaR	Temagrupsmedlemmar har varit medförfattare i FaR-kapitel i FYSS 2021. Medarbetar- och patientperspektiv – främjandefaktorer och hinder	Utbildning är en viktig framgångsfaktor för att minska hinder för FaR. Fortsatt arbete med kartläggning av hinder 2022.
Ökad kunskap kring fysisk aktivitet och sårbara grupper	Delgett varandra hur vi arbetar med fysisk aktivitet i regionerna vid temagrupsmöten där speciellt sårbara grupper har lyfts i punkten "laget runt" på agendan	Temagruppen har fått idéer om metoder och sätt att öka fysisk aktivitet för sårbara grupper. Ett exempel på detta är gruppträning inom friskvården för personer utifrån olika diagnoser ex.vis cancersjukdom
Använda kanalen webinarium under året	Digitimme om "Friluftsliv/Naturaktivitet på Recept" i Västernorrland och Norrbotten	"Friluftsliv/Naturaktivitet på Recept" har fått spridning i landet. Samarbeten mellan region, kommun och Länsstyrelse.
Hitta och börja använda en gemensam plattform för att dela aktuell forskning	Samarbetsrum inom HFS för detta är skapat	Flik "aktuellt" är öppnad i Samarbetsrum men sparsamt använd än så länge. Etablera kontakt med kommittén för främjande av fysisk aktivitet.
Sprida och dela kunskap om HFS temagrupp fysisk aktivitet. Ta del av regeringens direktiv - Främjande av ökad fysisk aktivitet - för att stärka samverkan med kommittén/nationell samordnare	Per Nilsson, ordförande i kommittén för främjande av fysisk aktivitet, har deltagit vid temagrupsmöte och fått info om temagruppen och HFS. Temagruppen har fått kunskap om kommitténs arbete. Johannes Hedlund, Region Sörmland, har berättat om projektet FASIS (fysisk aktivitet i samhällsplanering) som ingår i regeringsuppdraget. Fysisk aktivitet inom hälso-och sjukvården – kommittén (Kajsa Mickelsson) efterlyser hur fysisk	Temagruppen kan verka som stöd och bollplank utifrån verksamhetsperspektivet.

	aktivitet ännu mer kan lyftas inom sjukvården. Margareta har haft två möten med henne ang. detta.	
Matvanor		
Att det finns kunskap och kompetens, en tydlig struktur för arbetet ohälsosamma matvanor samt att matvanor dokumenteras, följs upp i enlighet med NRL i alla regioner så väl bland vuxna som bland barn.	Temagruppen och dess deltagare har deltagit i arbetet med NVP genom att skriva remissvar och delta på workshops. Representanter i NAG vårdförlopp levnadsvanor har informerat gruppen om arbetet främst med fokus på matvanor, barn och unga samt operation. Temagruppens utkast för en formaliserad utbildning har legat till underlag för arbetet med NVP. Temagruppens medlemmar har verkat för att implementera kommande NVP inom BHV, tandvården och andra aktörer inom regionen så som RCC	NVP har inte publicerats än. Deltagare i temagruppen har dock återkopplat på remissversionen och även deltagit i de workshops som genomfördes våren 2021. Två deltagare deltar i arbetet med att skriva NVP. Temagruppen har inte nått elevhälsan.
Verka för att det tas fram hälsoekonomiska beräkningar på matvanor och att verka för att matvanor finns med som en del i olika riskkalkylatorer.	Området har bevakats.	Temagruppen upplever svårigheter i att ta sig an området och en utbildningsdag om hälsoekonomi har ej kunnat genomföras. mindre med fokus på matvanor.
Tandvården är en självklar samarbetspart i arbetet med matvanor i enlighet med NRL och även när det gäller mat på sjukhus.	Samarbete pågår.	Tandvården är representerad i temagruppen.
Mat och måltider på sjukhus ses som en del av personcentrerad vård och patientsäkerhetsarbetet samt bidrar på ett pedagogiskt sätt till att sprida kunskap om hälsosamma matvanor.	Ej deltagit i implementeringen av NR för måltider på sjukhus. Samarbetet med olika nationella aktörer (Socialstyrelsen, SKR, livsmedelverket, folkhälsomyndigheten) kring patientsäkerhet och mat på sjukhus pågår.	Livsmedelverkets implementering har stannat av pga. pandemin. Medlemmar i temagruppen har inte kunnat bidra i implementeringen.

Tobaksprevention

Ökad användning och spridning av tobakshjälpen	11 regioner använder sig av tobakshjälpen i dagsläget. Ett nationellt nätverk är bildat där man möts för att diskutera uppdateringar, utveckling och annat.	Tobakshjälpen är idag ett verktyg som är väl använt vid tobaksavvänjning. Under året har en utvärdering gjorts och en rapport sammanställts. Både patienter och behandlare är nöjda med tobakshjälpen och bidrar till att fler kan få hjälp med sitt tobaksberoende.
Gemensam nationell information kring tobakshjälpen som verktyg	En nationell information för Tobakshjälpen är framtagen och spridd till de regioner som använder sig av tobakshjälpen	Varje region måste manuellt ändra på sin 1177 sida och det kan inte göras nationellt.
Genomföra GNTH enkäten	Årlig enkät från GNTH är genomförd och resultat är redovisade till samtliga regioner	HFS temagrupp tobak kommer under 2022 diskutera om man ska fortsätta genomföra enkäten. Det är viktigt att fortsätta diskussionen hur vi på bästa sätt använder oss av resultaten från enkäten.
Ökad samverkan med TPLR	HFS temagrupp tobak och TPLR har genomfört en workshop för att se möjligheten till sammanslagning eller ökad samverkan. SWOT analys från workshop är genomförd och inskickad till HFS presidieutskott	En rad positiva effekter av djupare samverkan identifierades under workshopen. De båda grupperna kommer fortsätta att samverka och diskutera frågor som har beröringspunkter. En svårighet är dock genomförande av konferensen som TPLR genomför då det inte finns resurser inom HFS att ta på sig detta så därför är inte sammanslagning av grupperna aktuellt i dagsläget

Temagrupp: Hälsofrämjande arbetsplats

Mål	Resultat	Analys
Öka temagrupp-deltagarnas interna kunskap inom området hälsofrämjande arbetsplatser	<ul style="list-style-type: none"> • Vi har delat med oss till varandra om aktuell forskning och arbetssätt • Vi har tagit del av regionernas arbete/hanteringar under Corona pandemin. • Zara Kvist Lindgren, HR från Södertälje kommun berättade om projektet "Hållbar arbetshälsa" som är bakgrunden till träna som arbetsuppgift och återhämtningsprojekt. • Anna Dahlgren, forskare från KI berättade om olika forskningsprojekt om hälsa och säkerhet, återhämtning och arbetstider.	<p>Vi tillägnar oss årligen mycket värdefull kunskap inom aktuell forskning och sprider det vidare till våra hemregioner. Vi är tydliga i gruppen med att den information och kunskap vi inhämtar vid våra möten ska varje medlem ta med tillbaka till sin organisation för vidare spridning.</p> <p>Coronapandemin har fortsatt skapat en situation där vi har delat med oss av nya kunskaper inom området.</p> <p>Det är helheten som skapar en hälsofrämjande arbetsplats där det förebyggande och det främjande perspektivet ingår.</p>
Öka förståelsen för framtidens arbetsmiljö och dess medarbetare	<ul style="list-style-type: none"> • Den planerade temadagen blev återigen uppskjuten pga. pandemin. <p>Vi har etablerat och påbörjat samverkan med SKR och Suntarbetsliv om kunskapssatsningar kring friskfaktorer. Kontakten har knutits i samband med planering av digitala inspirationsföreläsningar inför 2022.</p>	<p>Trots rådande omständigheter har vi förverkligat målet om att öka samverkan med externa parter.</p>
Sprida och öka kunskapen om vilka faktorer och arbetssätt som skapar hälsofrämjande arbetsplatser	<ul style="list-style-type: none"> • Temagrupsdeltagarna har spridit bildspel och guide för en hälsofrämjande arbetsplats vidare i sina organisationer. <p>Representanter från vår temagrupp berättade under en digitimme om guiden samt bildspel till hälsofrämjande arbetsplatser för nätverkets medlemmar.</p>	<p>Vi i gruppen har fått respons att materialet har spridits inom och utanför nätverket. SKR frågade om de fick sprida det vidare i sina nätverk vilket ger oss ett kvitto på att vi har tagit fram ett värdefullt verktyg.</p>

Temagrupp: Hälsöfrämjande primärvård

Mål	Resultat	Analys
Spridd och ökad kunskap om hälsofrämjande primärvård.	Under året har vi haft 4 digitala möten. Sammanställning över kunskap av varandra och spridning av goda exempel har skett via minnesanteckningar.	Det pågår mycket aktiviteter runtom i regionerna vilket har spridits nationellt inom gruppen. Det är fortfarande ett problem att gruppen är endast representerad av 6 regioner av landets 21 regioner, vilket innebär att en stor del av de aktiviteter som pågår i landet inte kommer till gruppens kännedom. Dock är de stora regionerna representerade som Stockholm, Västra Götaland och Skåne.
Invånare/patienter är mer involverade i primärvårdens hälsofrämjande arbete	I dagsläget har vi ingen patientrepresentant i gruppen.	Behovet av patientrepresentant i gruppen har inte varit angeläget under året. Vi följer de olika regionernas arbete med personcentrerad vård.
Levnadsvanor är en viktig del av primärvårds-uppdraget	Att levnadsvanor finns beskrivet i primärvårdsuppdraget är i stort sett genomfört i alla regioner.	Regionerna har kommit olika långt i ett systematiskt arbete med levnadsvanor. En faktor som försvårat det preventiva arbetet är den höga belastningen på primärvården pga. pandemin
Kunskap om "Nära vård", NPO levnadsvanor, Nationella indikatorer och webben som verktyg.	Dialog inom temagruppen för att sammanställa vad vi har lärt oss under året. En representant i gruppen har deltagit i SKRs nätverk med befolkningsinriktat arbete.	Vi följer regionernas arbete med god och nära vård vilket finns beskrivet i minnesanteckningarna. Regionerna har kommit olika långt i processen.

Temagrupp: Fysiska och psykosociala miljöer

Mål	Resultat	Analys
Tydliggöra syftet med gruppens arbete.	Arbetsgruppen har fått nytt namn: Fysiska och psykosociala miljöer. Uppdaterat hemsidan där syftet tydligt klargörs	Vi har haft en process och förtydligat detta genom diagrammet som illustrerar "space & place" (byggd miljö & plats). Innehållet kan vi komma att behöva nyansera framöver, för att gestalta det ännu bättre både för oss själva och andra.
Identifiera prioriterade områden.	Identifierat hälsofrämjande miljöer som mer än läkande miljöer för patienter och personal, hur det har betydelse för hälsobeteende och jämlikhet och empowerment/egenkraft för patienter, personal, besökare och befolkning.	Vi försöker gestalta det genom bilder och litteratur på hemsidan för andra, men som en pågående process även för gruppens eget arbete.
Öka kunskapen om hälsofrämjande vårdmiljöer a. inom HFS- övriga temagrupper b. inom HFS medlemsorganisationer c. Medvetandegöra HFS-nätverket på vårdmiljöns interaktiva samspel och betydelse för att främja hälsa.	Vi har nyttjat Elke Mediemas kunskaper både för årets arbete och för att ta detta vidare i fortsatt arbete. Elke har publicerat artikel om HFS-nätverkets temaarbete runt fysisk vårdmiljö. Genomfört HFS-Digitimme kring kulturens betydelse för hälsa. Temagrupp Fysisk aktivitet hade ett inspirationspass med Johannes Hedlund, om hur den fysiska miljön främjar fysisk aktivitet. Detta sätt att sprida den fysiska miljöns betydelse kan spridas till andra temagrupper. Diskussioner med kansliet kring gruppens arbete och namn.	Vi har haft viktiga diskussioner för vår egen förståelse. Elkes medverkan har erbjudit spetskompetens viktig för arbetet, som vi ser fortsatt behov av. Digitimme är ett effektivt sätt att nå ut till HFS medlemmar med den kunskap vi vill ge uppmärksamhet. Vi ser att det behövs mer av "overall strategies" av vårt område in i andra temagrupper. Vi kan dra nytta av exemplet med Fysisk aktivitet, det är en ledtråd för oss att hitta möjligheter för gemensamma frågor/möjligheter att undvika "stuprör" då fysisk miljö är en "hängranna" för övriga teman. Värdefullt med inspel från nationell koordinatör. För att nå kunskapsmålen behöver vi fler representanter med geografisk spridning.

Temagrupp: Riktade hälsosamtal

Mål	Resultat	Analys
Delger och strävar efter nationell samordning av riktade hälsosamtal	Övergripande frågor och gemensamma samtalsunderlag är framtagna och inväntar validering. Digitala system. Samordna med kunskapssystemen samt NPO.	På grund av pandemin har takten varit långsam och detta är inte färdigt än. Vi inväntar också NPO och det nya nationella programmet för levnadsvanor som förväntas publiceras här innan årsskiftet. Region Jönköping och Region Västmanland har erbjudit källkoder från sina digitala program till övriga regioner. Region Västerbotten har också erbjudit hjälp från sitt digitala system.
Verka för att möjliggöra Riktade Hälsosamtal med video. Nationellt samordna utveckling av videobesök och fysiska besök.	Studie angående hur digitalt samtal kontra fysiskt möte ska genomföras, samt vilka kriterier som behöver ställas för sådana besök. Studieupplägg har diskuterats och en etisk ansökan håller på att skrivas. Olika förslag för att söka ekonomiskt stöd har diskuterats. Vi har kommit fram till att vi behöver ha piloter för verksamheten.	Arbetet fortsätter under 2022. En större och en mindre arbetsgrupp är tillsatt. Även här har av olika anledningar arbetet gått långsammare än förväntat men fortskrider.
Arbete fortsätter med att värdera inkomna länkar som kan vara till hjälp i arbetet med Riktade hälsosamtal.	Vi har kommit fram till att vi fokuserar länkarna direkt till riktade hälsosamtal och lämnar de olika levnadsvanorna till respektive temagrupp.	De två digitimmar som genomförts och det gemensamma bildspelet eftersom de kan vara svåra att hitta på hemsidan. Vi har också en länk till Region Skånes inspelning av ett riktat hälsosamtal.
Träff med hälso- och sjukvårdsdirektörerna på ett av deras regelbundna möten för informationsspridning och inspirera fler regioner att starta	Ej genomfört flyttas med till verksamhetsplan 2022	Läget med Covid-19 gör att vi tror att det är bra att avvakta med detta och överför det till nästa års handlingsplan.
Verka för och bevaka utvecklingen med nära vård och områdesansvaret för primärvården och dess koppling till Riktade hälsosamtal.	Bevakning. I ett områdesansvar ökar möjligheterna för samverkan med samhället i samband med Riktade hälsosamtal. Inspirera beslutsfattare regionalt och nationellt för ett områdesansvar. Dela goda exempel och verka för en mer jämlik hälsa.	Vi har haft upppe frågan på temagruppsmöten.

Temagrupp: Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Mål	Resultat	Analys
SRHR är en integrerad del i hälso- och sjukvården	Arbetet fortsätter.	Regionerna arbetar på olika sätt med SRHR och flera har sin tjänst fördelad och jobbar inte 100 % med frågan.
Samarbete med FHOM om den Nationella SRHR Strategin	Alla regioner i Sverige har nu dialogmöten tillsammans med FOHM där vi delar med oss av våra erfarenheter och får lämna synpunkter till de lokala handlingsplaner nu som ska göras.	Eftersom vi är många och alla har olika sätt att implementera strategin kommer det att ta tid för att få en gemensam handlingsplan.
SRHR webbutbildning	FOHM har fått i uppgift att ta reda på hur alla regioner ska få tillgång till webbutbildningen i SRHR som VGR har på sin portal.	Eftersom alla har olika portaler och det blir svårt för FOHM att distribuera utbildningen till regionerna så kommer det troligtvis att bli FOHM som tar den till sin utbildningsportal så att alla kan få tillgång till den.
Effektivt användande av resurser för våra gemensamma intressen	Vi delar med oss av det som fungerar i våra regioner.	Det är positivt att det trots coronapandemin ändå fungerat att genomföra digitala utbildningar.
Deltagare känner stöd i det regionala arbetet med SRHR	FHOM:s Nationella SRHR strategi är en hjälp och stöd för oss deltagare i temagruppen i vårt arbete.	Då det ligger på varje region att själva göra en lokal strategi för SRHR är det ett stöd att vi har nätverket. Vi behöver trots allt ha en jämlik och jämställd vård i Sverige.

Temagrupp: Psykisk hälsa

Mål	Resultat	Analys
Ta reda på hur temagruppen kan vara till stöd för regionerna vad gäller psykisk hälsa	Enkät, riktad till HFS-nätverkets processledare, genomförd under våren 2021. Den besvarades av 14 regioner.	Sammanfattning av frågan om vilken nytta man haft av olika temagrupper inom HFS ska skickas ut till övriga temagrupper. Det handlar främst om erfarenhets- och metodutbyte i olika former, samt digitimmar, utbildningsdagar och kommunikationsmaterial, och, från den egna temagruppen, värdefull input i egna arbeten och projekt. Samma punkter framkom kring önskemål på vår grupp, och där lyftes även behovet av att vi samordnar oss med andra initiativ, såsom UPH/Kraftsamling för Psykisk Hälsa och Kunskapsstyrningen, samt med andra temagrupper.
Fortsätta inventera vilka luckor som finns gällande olika metoder/modeller för psykisk hälsa. Samla in och sprida aktuell kunskap om insatser för att främja psykisk hälsa för olika målgrupper.	En mall har tagits fram som skickats ut på test till en större och en mindre region, men arbetet är inte avslutat.	Vi har landat i att det är en lite för bred frågeställning i insamlingsdokumentet (att identifiera insatser som främjar psykisk hälsa och förebygger psykisk ohälsa i Sveriges regioner), och att det därför är svårt att fylla i och hålla dokumentet uppdaterat. Vi landar därför i att inte fortsätta med dokumentet i dess nuvarande form, däremot att någon form av liknande kartläggning av metoder och modeller kan vara värdefullt i nästa års arbete, men i så fall kopplat till ett specifikt fokus-/temaområde. Dessutom arrangerar vi en digitimme om ofrivillig ensamhet 9/11.